

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/65/2021
Identifikačné číslo spisu: 8218010201
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8218010201.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného Z. D., pre prečin skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 28. októbra 2021 v Bratislave dovolanie obvineného Z., podané prostredníctvom jeho obhajcu Mgr. Ondreja Barnu, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. septembra 2020, sp. zn. 6To/38/2020, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Z. D. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“) zo 17. júna 2020, sp. zn. 1T/12/2018 bol obvinený Z. D. uznaný za vinného z prečinu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) Trestného zákona (ďalej len. „Tr. zák.“), na tom skutkovom základe ako je uvedené v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku.

Za to bol obvinenému Z. D. podľa § 259 ods. 1 Tr. zák. za použitia § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložený peňažný trest vo výmere 1.000,- (tisíc) eur.

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. mu okresný súd ustanovil pre prípad marenia výkonu uloženého trestu náhradný trest odňatia slobody v trvaní 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len. „Tr. por.“) súd poškodeného Urbársku spoločnosť - pozemkové spoločenstvo Gaboltov, so sídlom Gaboltov 45, IČO: 37 786 589 s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podal poškodený v zákonnej lehote odvolanie, obvinený odvolanie nepodal.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) o odvolaní poškodeného rozhodol na verejnom zasadnutí rozsudkom zo 16. septembra 2020, sp. zn. 6To/38/2020 takým spôsobom, že podľa § 321 ods. 1 písm. f), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o náhrade škody.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému Z. D. uložil podľa § 287 ods. 1 Tr. por. povinnosť nahradiť škodu vo výške 7.700,- (sedemtisíc sedemsto) eur poškodenému Urbárska spoločnosť - pozemkové spoločenstvo Gaboltov, so sídlom Gaboltov č. 45, IČO: 37786589, zastúpenému splnomocnencom poškodeného JUDr. Mgr. Drahoslavom Magdziakom.

Dňa 19. augusta 2021 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložené dovolanie obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. septembra 2020, sp. zn. 6To/38/2020, spísané prostredníctvom jeho obhajcu Mgr. Ondrejom Barnom (doručené prvostupňovému súdu 23. júna 2021).

Ako dovolacie dôvody pritom obvinený označil dôvody uvedené pod písm. c) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu) a písm. i) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Zásadné porušenie práva na obhajobu videl obvinený v tom, že krajský súd rozhodol o náhrade škody bez toho, že by vykonal patričné dôkazy, nevykonal ním navrhovaný dôkaz, pričom na verejnom zasadnutí sa zúčastnil bez obhajcu.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinený videl v tom, že krajský súd ho zaviazal k náhrade škody, pričom nie je zrejmé v akom rozsahu táto bola spôsobená a výška škody ani nie je súčasťou popisu skutku a ďalej hodnotí skutkový stav.

S poukazom na vyššie uvedené obvinený navrhol, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona, v zmysle § 386 ods. 2 Tr. por. rozsudkom zrušil napadnuté rozhodnutie, a v zmysle § 388 Tr. por. prikázal odvolaciemu súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Po postupe v zmysle ustanovenia § 376 Tr. por. sa k dovolaniu obvineného vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bardejov podaním z 15. júla 2021, v ktorom vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., uviedol že o termíne verejného zasadnutia odvolacieho súdu bol obvinený riadne upovedomený a osobne sa ho zúčastnil. Mal teda možnosť v plnej miere uplatňovať svoje návrhy a predkladať dôkazy aj v odvolacom konaní, čo znamená, že nebolo porušené jeho právo na obhajobu a už vôbec nie zásadným spôsobom tak, ako to predpokladá ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. V danom prípade nešlo o dôvod povinnej obhajoby, a preto nebolo povinnosťou súdu „starat' sa“ o právo na obhajobu obvineného. Tento sa mohol slobodne rozhodnúť, či bude svoje práva uplatňovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Tým, že si odsúdený obhajcu nezvolil, nemôže byť takáto skutočnosť posúdená ako procesná vada súdu, pre ktorú by mal byť založený dovolací dôvod.

Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., prokurátor uviedol, že nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo, že išlo o iný trestný čin alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdeným skutkom dopustil. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. V danom prípade obvinený v podstate v podanom dovolaní namieta správnosť hodnotenia vykonaných dôkazov súdmi obidvoch stupňov a zároveň sám tieto hodnotí zo svojho uhla pohľadu.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti prokurátor navrhol, aby najvyšší súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Vyjadrenie prokurátora bolo obvinenému doručené dňa 5. októbra a jeho obhajcovi 30. septembra 2021.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) v spojení s písm. a) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Najvyšší súd zároveň zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom rozhodnutia o dovolaní je nutné vo všeobecnosti zdôrazniť, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, keď nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi ustanovenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštitúcia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Pokiaľ ide o otázku viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (viď k tomu bližšie R 120/2012).

A napokon ešte pred vysporiadaním sa uplatnenými námietkami obvineného sa žiada úvodom vo všeobecnosti tiež uviesť, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, resp. skutkovými závermi, ktoré vo veci urobili súd prvého a druhého stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por. Dovolací súd skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Pokiaľ ide o samotnú dovolaciu argumentáciu obvineného, nosný pilier námietok, ktoré boli obvineným podradené pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. tvorili námietky týkajúce sa nevykonania ním navrhnutého dôkazu. Zásadné porušenie práva na obhajobu vidí obvinený v tom, že nebol v odvolacom konaní zastúpený obhajcom.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a to, že pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Zásadné porušenie práva na obhajobu, podmieňujúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., však nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným v porovnaní s tým, ako to vo veci vykonali príslušné súdy, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd záväzné (nepreskúmateľné). Porušenie práva na obhajobu nemôže byť odôvodnené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., vyhodnotili dôkazy odlišným spôsobom, ako je predstava obvineného.

Ako je zrejmé zo zápisnice o hlavnom pojednávaní pred vynesením rozsudku obvinený nenavrhol vykonanie konkrétneho dôkazu, pred verejným zasadnutím bol odvolacím súdom vyzvaný, aby si zvolil obhajcu (č. l. 494), čo neurobil, (nešlo v danom prípade ani o nutnú obhajobu) a v rámci verejného zasadnutia nemal návrhy na doplnenie dokazovania.

Vo všeobecnej rovine právna úprava dovolania výslovne vylučuje možnosť uplatňovania námietok voči skutkovým zisteniam súdov, čo znamená, že v dovolacom konaní nie je možné preskúmať a hodnotiť správnosť či úplnosť zisteného skutkového stavu, preverovať dostatočnosť vykonaného dokazovania, ako ani posudzovať správnosť, resp. celkovo spôsob hodnotenia jednotlivých dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili (a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu). Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, t. j. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Revízia skutkových zistení a záverov urobených súdmi nižšieho stupňa už v dovolacom konaní neprichádza do úvahy (uvedené neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Námietky obvineného smerujúce voči konečným skutkovým zisteniam a záverom (namietajúce ich správnosť či úplnosť) sú z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, keďže pre dovolací súd je záväzný skutok tak, ako bol tento ustálený zo strany dotknutých súdov nižšieho stupňa - ten nemôže nijako meniť ani dopĺňať.

Vo všeobecnosti vo vzťahu k samotnému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Zo znenia predmetného dovolacieho dôvodu, ako aj z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinstančné. Dovolací súd je tak viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť, napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod., i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

Ako už bolo vyššie uvedené, obvinený odôvodnil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. tým, že bol krajským súdom zaviazaný k náhrade škody, aj keď v skutkovej vete nie je výslovne uvedené, že ju spôsobil.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému škodu uvedenú v § 46 ods. 1, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, ak bol nárok riadne a včas uplatnený.

V skutkovej vete prvostupňového rozsudku je uvedené, že suma 6.500 eur a 1.200 eur boli vyplatené obvineným bez adekvátneho dokladu (celkom 7.700 eur).

Pri danom trestnom čine je aj kvalifikačný moment odvíjajúci sa od výšky spôsobenej škody, avšak nakoľko obvinený nespôsobil značnú škodu popr. škodu veľkého rozsahu, bol uznaný za vinného, čo ani nenamietal, len podľa ods. 1 § 259 Tr. zák.

Najvyšší súd dodáva, že konaním obvineného, popísaným v skutkovej vete, boli naplnené všetky zákonom vyžadované znaky skutkovej podstaty prečinu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) Tr. zák.

S poukazom na uvedené najvyšší súd uzatvára, že v predmetnej veci nebol naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Z vyššie prezentovaných záverov je potom zrejmé, že v rozsahu námietok vymedzených v dovolaní obvineného nie je naplnený žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.